

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

සි/ස කළමනාකරණ විද්‍යාලයේ ලිපිනය (“සමාගම”) 2024 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ලාභ හෝ අලාභ ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2024 මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154 (1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2024 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කල සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 01 හි 32 ඡේදය ප්‍රකාරව අවශ්‍ය කෙරෙන හෝ අවසර දී ඇති විටෙක හැර වත්කම් හා වගකීම් එකිනෙකට හිලවී නොකළ යුතු වුවද සමාගම විසින් ගෙවිය යුතු වියදම් සහ අත්තිකාරම් හා කලින් ගෙවීම් එකිනෙකට හිලවී කර රු. 22,488,718 ක් ලැබිය යුතු ශේෂයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ ජංගම වත්කම් යටතේ ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	පාලන ගිණුම් හා අනෙකුත් ලෙජර් ගිණුම් පිළියෙල කරනු ලබන්නේ Olax මෘදුකාංග පද්ධතියේ AP මොඩියුලය හරහා වේ. වෙනස නිර්මාණය වී ඇත්තේ මෘදුකාංග පද්ධතියේ තාක්ෂණික දෝෂයක් හේතුවෙන්ය. මේවන විට Olax ආයතනය හරහා නිවැරදි කිරීමේ කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති ප්‍රකාරව වත්කම් හා වගකීම් එකිනෙකට හිලවී නොවන සේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ ගිණුම් ශේෂයන් ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට එකතුව රු.1,490,504 ක ආපසු එවූ තොග හා තොග උපතොටයන් සමාගමේ වෙළඳ ණයගැති ශේෂය තුළ ඇතුළත් වූ බැවින් ණයගැතියන් එම ප්‍රමාණයෙන් අධිප්‍රමාණය වී තිබුණි.	ණයගැති ශේෂය නිවැරදි කිරීමට ඉදිරි මූල්‍ය වර්ෂයේදී කටයුතු කරනු ඇත.	ආපසු එවූ තොග හා තොග උපතොටයන් නිවැරදිව ගිණුම් තුළ ගැලපීම සිදුකළ යුතුය.
(ආ) නිමි තේ ඇසුරුම් ද්‍රව්‍ය මුද්‍රණ ආකෘති සැකැස්ම වෙනුවෙන් දැරූ රු.2,833,151 ක් දේපළ පිරිසිදු උපකරණ යටතේ වත්කමක් වශයෙන් හඳුනාගැනීමකින් තොරව ඉදිරියට කළ වියදම් ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණු බැවින් එම ප්‍රමාණයෙන් ජංගම වත්කම් අධිගණනය වී දේපළ පිරිසිදු උපකරණ වටිනාකම අවප්‍රමාණය වී තිබුණි.	ඉදිරි මූල්‍ය වර්ෂයේදී නිවැරදි ලෙස ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කරනු ඇත.	වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම සඳහා දැරූ පිරිවැය නිවැරදි කාණ්ඩය යටතේ හඳුනාගෙන ගිණුම් තුළ ගැලපීම සිදු කළ යුතුය.
(ඇ) දැරුණු තේ කර්මාන්තශාලාවේ නිමි තේ තොගයේ ඇතුළත්ව තිබූ පිරිවැය රු.8,243,040 ක්	මේ පිළිබඳව නිශ්චිත පිළිතුරක් ලබාදීමට නොහැකි අතර, කරගෙන යනු ලබන	ශේෂ පත්‍ර දිනට තොගයෙහි භෞතික

පමණ වටිනා තේ කිලෝග්‍රෑම් 5,228 ක් කසළ තේ වශයෙන් හඳුනාගෙන අවසන් නිමි තේ තොගයෙන් ඉවත් කිරීමට 2024 දෙසැම්බර් කටයුතු කර ඇති අතර පවත්නා විගණන සාක්ෂි අනුව මෙම කසළ තේ තොගය 2024 මාර්තු 31 දිනට වූ අවසන් නිමි තේ තොගය තුළද අන්තර්ගත බවට නිරීක්ෂණය වූ බැවින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ වාර්තා කර ඇති රු.31,593,130 ක දැරුමල තේ කර්මාන්තශාලාවේ අවසන් නිමි තේ තොගයේ නිවැරදිතාවය සැක සහිතය.

අභ්‍යන්තර පරීක්ෂණය නිම වූ පසු නිසැක වශයෙන් ප්‍රකාශ කළ හැකි වනු ඇත.

සත්‍යාපනය නිවැරදිව සිදුකොට හඳුනාගත් ශේෂයන් ගිණුම් තුළ ගැලපීම සිදුකළ යුතුය.

(ඇ) බොල් ණය හා අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම සඳහා ගිණුම් ප්‍රතිපත්තියක් සමාගම තුළ නොතිබුණද රු.1,846,032 ක බොල් ණය හා අඩමාණ ණය වෙන්කිරීම් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හෙලිදරව් කර තිබුණු අතර වර්ෂ 02 කට අධික කාලයක සිට එම ගිණුමේ ශේෂය නොවෙනස්ව තිබුණි.

සමාගමේ බොල් ණය හා අඩමාණ ණය සඳහා වෙන්කර තිබූ රු. 1,846,032ක් වූ වටිනාකමකින් යුත් ශේෂය අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගෙන ඉදිරි මූල්‍ය වර්ෂයේදී ගිණුම් තුලින් ඉවත් කිරීමට කටයුතු කෙරේ.

බොල් ණය හා අඩමාණ ණය ගැලපීමට අදාළ ගිණුම් ප්‍රතිපත්තිය මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ හෙලිදරව් කර ඒ අනුව ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) හිනිදුම හිල්ස් කර්මාන්තශාලාවෙහි වර්ෂ 05 කට වැඩි කාලයක සිට පැවත එන, අමු දළ සැපයුම්කරුවන් සඳහා ලබා දී ඇති අත්තිකාරම් මුදල් වලට අදාළව, හිලව් කර නොගත් රු.423,761 ක ලැබිය යුතු ශේෂයන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විටත් නිරවුල් කර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	මෙම ශේෂය අවම කර ගැනීමට කටයුතු කරන අතර, මේ සම්බන්ධයෙන් සෑම මාසයක් තුලදීම ණයගැති ශේෂ අයකර ගැනීම සම්බන්ධ රැස්වීමක් පවත්වා ප්‍රගති සමාලෝචනයන් සිදු කරනු ලැබේ. දළ ප්‍රවාහන නියෝජිතයින් දෙදෙනෙකු හට මේ වන විට එන්තර්වාසි නිකුත් කර ඇත.	අදාළ අත්තිකාරම් මුදල් කඩිනමින් අයකරගැනීමට හෝ ඒ සඳහා දළ සැපයුම්කරුවන්ගෙන් තේ දළ ලබාගැනීමට විධිමත් ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති , රීති , රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛයේ 3 ඡේදය	සමාගමේ මානව සම්පත් කළමනාකරණය ඇතුළු මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලිය හා පාලනයන් පිළිබඳව මෙහෙයුම් අත්පොතක් අනුමත කරවාගෙන ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.	කෙටුම්පත් කරන ලද පරිපාලන අත් පොත රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවෙහි අවශ්‍ය කටයුතු සඳහා ඉදිරිපත් කර ඇත.	මෙහෙයුම් අත්පොත අනුමත කර ගැනීම හා ඒ අනුව පරිපාලන කටයුතු සිදුකිරීම කඩිනම් කළ යුතුය.

(ආ) 2022 ජුනි 13 දිනැති අංක 257/2022 දරන චක්‍රලේඛය	මැණික්දිවෙල නේ කර්මාන්තශාලාවේ වර්ෂ අවසාන භෞතික නේ තොග සත්‍යාපනයෙන් පසුව කර්මාන්තශාලාවේ නිමි නේ තොගයේ ඇතුළත්ව තිබූ නේ වෙන්දේසියට හෝ දේශීය වෙළෙඳපොළට නිකුත් කිරීමට නියමිත ප්‍රමිතියට ලඟා නොවූ රු.5,358,333 ක් වටිනා නේ කිලෝග්‍රෑම් 4,460 ක් කසළ නේ වශයෙන් නම් කර අවසන් නිමි නේ තොගයෙන් ඉවත් කිරීමට කටයුතු කර ඇතත් ඒ පිළිබඳව විගණන කමිටුවට හා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය වෙත වාර්තා කර අවශ්‍ය අනුමැතිය ලබාගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	මින් ඉදිරියේදී මෙවැනි නිෂ්පාදිත නේ තොග තුළ අසාමාන්‍ය ලෙස ප්‍රතික්ෂේපිත නේ ඇතුළත් නොවීමට කටයුතු කරනු ලබන අතර, එවැනි අවස්ථාවක් උද්ගත වුවහොත් විගණන කමිටුව හරහා අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගැනීමට කටයුතු කෙරේ.
---	---	--

(ඇ) 2022 පෙබරවාරි 18 දිනැති අංක 239/2022 දරන චක්‍රලේඛයේ (එ) ඡේදය	නේ අලෙවිසැල මගින් සිදුකරන ලද දින 30 ට, 60 ට හා 90 වඩා වැඩි මුදල් නොලැබූ විකුණුම් නොපමාව අයකර ගැනීමට සහකාර කළමණාකරු (අලෙවි) හා කළමණාකරු (මූල්‍ය) විසින් වගබලා ගතයුතු වුවද, වර්ෂයකට වැඩි කාලයක් වූ නේ පැකට් අලෙවියෙන් ලැබියයුතු රු.1,837,152 ක විකුණුම් මුදල් විගණන දින වන විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි.	මේ සම්බන්ධයෙන් විමර්ශනයක් පවත්වා අදාළ වාර්තාවන් නිකුත් කර ඇති අතර එම වාර්තාවන් පාලන අධිකාරිය වෙත යොමුකර ඉදිරි ක්‍රියා මාර්ග ගැනීමට නියමිත වේ. වසරකට අධික කාලයක් තිස්සේ පවත්වාගෙන යන අනෙකුත් අය විය යුතු ශේෂයන් කඩිනමින් අයකර ගැනීමට අවශ්‍ය පසු විපරම් කටයුතු නිරන්තරයෙන් සිදු කෙරෙමින් පවතී.
---	--	---

2 මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ බදු පසු ශුද්ධ ලාභය රු.55,574,507 ක් වූ අතර ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ බදු පසු ශුද්ධ ලාභය රු.220,800,775 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.165,226,268 ක අඩුවීමක් නිරීක්ෂණය විය. පසුගිය වර්ෂය හා සැසඳීමේදී නිමි තේ විකුණුම් ආදායම රු.845,922,552 කින් පහළයාම හා කසළ තේ විකුණුම් ආදායම රු.18,534,701 කින් පහළයාම මෙම අඩුවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාගමේ විකුණුම් ආදායම සියයට 32 කින් අඩු වී ඇති අතර මෙම අඩුවීම සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හිනිදුම හිල්ස් කර්මාන්තශාලාවේ විකුණුම් ආදායම සියයට 31 කින් අඩුවීම හා කළුබෝවිටියාන කර්මාන්තශාලාවේ විකුණුම් ආදායම සියයට 34 කින් අඩුවීම බලපා ඇති බව නිරීක්ෂණය වේ. එමෙන්ම ස්ථාවර තැන්පතු පොලී ආදායම ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව වැඩිවීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයෙහි මූල්‍ය ආදායම් සියයට 64 කින් ඉහළ ගොස් ඇත. වියදම් සංරචක විශ්ලේෂණයේදී විකුණුම් හා බෙදාහැරීමේ වියදම් සියයට 225 කින් වැඩි වී ඇති බව නිරීක්ෂණය වේ.

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ජංගම හා ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතයන් පිළිවෙලින් 5 : 1 ක් හා 3 : 1 වූ අතර පසුගිය වර්ෂයේදී එම අනුපාතයන් 4:1 ක් හා 2:1 වී තිබුණි. අධිකාරක ප්‍රාග්ධන තත්ත්වයක් හේතුවෙන් මෙම අනුපාතයන් ප්‍රශස්ත මට්ටමට වඩා ඉහළ අගයක් ගෙන තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) කළුබෝවිටියාන තේ කර්මාන්තශාලාව පිහිටි හෙක්ටයාර් 4.075 ක් වූ ඉඩමෙහි හෙක්ටයාර් 0.802 ක ප්‍රමාණයක 1989 හා 1996 කාලයේ සිට අනවසර පදිංචිකරුවන් 15 දෙනෙකු පදිංචි වී සිටින අතර සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් ඔවුන් ඉවත් කර ඉඩම නිරවුල් කරගැනීමට සමාගම අපොහොසත්වී තිබුණි.	අනවසර පදිංචිකරුවන් වෙත නිකුත් කර ඇති බලපත්‍ර අහෝසිකර එම භූමි ප්‍රමාණය කළුබෝවිටියාන කර්මාන්තශාලාව පවරා ගැනීමේ කටයුතු සිදුකරන ලෙස පිටබැඳ්දර ප්‍රාදේශීය ලේකම් වෙත ඉල්ලීම් ඉදිරිපත් කර ඇත.	නීත්‍යානුකූල හිමිකම් පරීක්ෂාවන්ගෙන් අනතුරුව නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග මගින් ඉඩමේ අයිතිය නිරවුල් කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය නීතිමය පියවර ගත යුතුය.
(ආ) තේ ශක්ති අරමුදල යටතේ ආරම්භ කරන ලද හිනිදුම හිල්ස් හා මැණික්දිවෙල තේ කර්මාන්තශාලා පිළිවෙලින් 2012 සහ 2015 වර්ෂයන්හිදී සමාගම වෙත මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා පවරා දෙනු ලැබූ අතර සමාගම විසින් තේ ශක්ති අරමුදල වෙත 2015 අප්‍රේල් 09 දින රු. මිලියන 50 ක ණය මුදලක්ද ලබා දී තිබුණි. 2019 මාර්තු 19 දිනැති අංක	හිනිදුම හිල්ස් කර්මාන්තශාලාව පිහිටි ඉඩම සමාගම වෙත පවරා දෙන ලෙස ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාව වෙත ලිඛිත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් විසින් මැණික්දිවෙල කර්මාන්තශාලාව පිහිටි ඉඩම සමාගම වෙත පවරා ගැනීමට අවශ්‍ය නිර්දේශය ඉඩම් කොමසාරිස් ජෙනරාල් වෙත ලබා දී ඇත.	අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව තේ කර්මාන්තශාලා වල අයිතිය සමාගමට පවරාගැනීමට කඩිනමින් කටයුතු කළ යුතුය.

අමප/19/0743/117/024 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය ප්‍රකාරව මෙම මුදල සහ අදාළ පොලිය වෙනුවෙන් හිනිදුම හා මැණික්දිවෙල තේ කර්මාන්තශාලාවල අයිතිය නීත්‍යානුකූලව සමාගම වෙත පවරාගැනීමට අනුමැතිය ලැබී තිබුණු නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය දක්වා එම කර්මාන්තශාලාවන්හි නීත්‍යානුකූල අයිතිය පවරාගෙන නොතිබුණි.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
කළමනාකරුවියාන තේ කර්මාන්තශාලාව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු. මිලියන 146.05 ක ලාභයක් වාර්තා කර ඇති අතර , එය පසුගිය වර්ෂයේදී වාර්තා කරන ලද රු.මිලියන 360.73 සමඟ සැසඳීමේදී සියයට 60 කින් අඩුවී තිබුණි. හිනිදුම හිල්ස් තේ කර්මාන්තශාලාවද පසුගිය වර්ෂයේ පැවති රු. මිලියන 1.33 ක ලාභදායීතාවය වෙනුවට රු. මිලියන 30.89 ක අලාභදායී තත්ත්වයක් වාර්තාකර තිබුණු අතර දැර-ගල, මැණික්දිවෙල සහ බත්තරමුල්ල වෙළෙඳ සැලයෙහි ද පිළිවෙලින් රු. මිලියන 24.15 ක, රු. මිලියන 35.22 ක සහ රු. මිලියන 1.27 ක අලාභයන් වාර්තාකර තිබුණි.	තේ වල විකුණුම් මිල පහළ යාම, නිෂ්පාදන පිරිවැය ඉහළයාම හා තේ දල වල ප්‍රමිතිය අඩුවීමෙන් නිමි තේ ප්‍රතිශතය පහත වැටීම, ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව පවතින තරගකාරී පෞද්ගලික තේ කර්මාන්තශාලා මගින් දළ මිල සඳහා අමතර මුදල් ගෙවා දළ ලබා ගැනීම තුළින් පවතින තරඟකාරීත්වය මුහුණ දීමට අප තේ කර්මාන්තශාලාවටද සාධාරණ ක්‍රමවේදයට අනුව ගෙවිය හැකි මිලට වඩා අමතර මුදලක් යොදවා දළ මිල ගෙවීමට සිදුවීම මෙම අලාභ තත්ත්වයට මූලිකවම හේතු වී ඇත.	තේ කර්මාන්තය ආශ්‍රිතව වර්තමානයේ පවතින අභ්‍යන්තර සහ බාහිර පරිසර සාධක නිසි පරිදි අධ්‍යයනය කර ලාභදායී ලෙස තේ කර්මාන්තශාලා පවත්වා ගෙන යාමට අවශ්‍ය සියලු පියවරයන් සමාගම විසින් ගත යුතුය.

3.3 අරමුදල් උන උපයෝජනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
කර්මාන්තශාලා නව තාක්ෂණයට අනුවර්තනය කිරීම සඳහා රජයේ ප්‍රදාන වශයෙන් 2021 වර්ෂයේදී සමාගමට රු.18,204,900 ක් ලැබී තිබුණුද එහි අනුමත ප්‍රසම්පාදන කාර්යයන් අතරින් CTC කටර් මුවහත් කිරීම සඳහා පරිගණකගත තාක්ෂණය හඳුන්වාදීම සහ CTC තේ ශ්‍රේණිගත කිරීමේ යන්ත්‍ර 02 ක් මිලදී ගැනීම හා ස්ථාපිත කිරීමේ කටයුතු 2024 මාර්තු 31 වන විටත් අවසන් කර නොතිබුණු බැවින් රු.7,620,900 ක ප්‍රදාන සමාගමේ ඉතිරිව පැවතුණි.	සැපයුම්කරු විසින් අදාළ යන්ත්‍රෝපකරණ ලබා දීම සඳහා 70%ක අත්තිකාරම් මුදල් ප්‍රමාණයක් ඉල්ලා ඇති අතර කෙසේ වෙතත් ලංසු ලේඛණයේ ඉල්ලා ඇති අත්තිකාරම් මුදල් ප්‍රමාණය 30%ක් ලෙස දක්වා ඇත. ගිවිසගත් පරිදි යන්ත්‍රෝපකරණ ලබා දෙන ලෙස අවස්ථා කිහිපයකදී සැපයුම්කරු වෙත ලිඛිතව දන්වා ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් සැපයුම්කරු වෙත 2024.07.29 දිනද ලිඛිතව දැනුම් දී ඇති අතර සැපයුම්කරු මේ දක්වා කිසිදු ප්‍රතිචාරයක් දක්වා නොමැත.	රජයේ ප්‍රදාන ඵලදායී ලෙස යොදා ගනිමින් තේ කර්මාන්තශාලා නව තාක්ෂණයට අනුගත කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය කඩිනමින් සම්පූර්ණ කළ යුතුය.

3.4 නිෂ්කාර්ය හෝ ඌන උපයෝජිත දේපල, පිරිසික හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
කළුබෝවිටියාන, දැරංගල, හිනිදුම හිල්ස්, සහ මැණික්දිවෙල තේ කර්මාන්තශාලාවන්හි වාර්ෂික නිමි තේ නිෂ්පාදන ධාරිතාවය පිළිවෙලින් කිලෝ ග්‍රෑම් 1,440,000 ක් 576,000 ක් 516,000 ක් සහ 300,000 ක් වුවද සමාලෝචිත වර්ෂයෙහි නිමි තේ නිෂ්පාදනය පිළිවෙලින් කිලෝ ග්‍රෑම් 858,881 ක් 208,325 ක් 109,986 ක් හා 174,545 ක් වූයෙන් එම කර්මාන්තශාලාවන්හි ධාරිතා ඌන උපයෝජනය සියයට 40 ත් 79 වැනි ඉහළ අගයන් ගෙන තිබුණි.	පොහොර පිරිවැය අධික වීම හා ප්‍රමාණවත් අන්දමින් පොහොර නොයෙදීම තුළින් ඉලක්ක ගත අස්වැන්න කුඩා තේ වතු හිමියන්ට ලබා ගත නොහැකි වීම, කර්මාන්තශාලාවන් අවට පොද්ගලික කර්මාන්තශාලා කිහිපයක් ඇති බැවින් දළ ලබා ගැනීමට දැඩි තරඟකාරිත්වයක් පැවතීම වැනි මූලික සාධක හේතුවෙන් කම්හල් ධාරිතාවය ඌන උපයෝජනය වී ඇත.	නව කළමණාකරන උපායමාර්ග හඳුනාගැනීම හා අනුගමනය කිරීම තුළින් නිමි තේ ධාරිතාව ප්‍රශස්ත මට්ටමක් දක්වා ඉහළ නංවා ගැනීම සඳහා සමාගම කටයුතු කළ යුතුය.

3.5 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමත ප්‍රධාන කාර්යාල කාර්ය මණ්ඩලයේ තනතුරු 39 ක් පැවතියද ඉන් තනතුරු 21 ක් සහ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කර තිබුණු තේ කර්මාන්තශාලා සඳහා කාර්යය මණ්ඩලයේ තනතුරු 81 න් තනතුරු 35 ක් පුරප්පාඩු වී තිබුණි.	අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය විසින් අනුමත කර තිබුණු තේ කර්මාන්තශාලා සඳහා කාර්ය මණ්ඩලයේ තනතුරු 81 ක් අනුමත කර ඇත්තේ කර්මාන්තශාලා උපරිම ධාරිතාවයෙන් ක්‍රියාත්මක වන අවස්ථාවන් වලදී වේ. නමුත් නිෂ්පාදන ධාරිතාවයට වඩා අඩුවෙන් කර්මාන්තශාලා ක්‍රියාත්මක වන නිසාත්, මූල්‍ය වියදම් අවම කර ගැනීම වෙනුවෙන්, ප්‍රදේශවල දළ මිලදී ගැනීමේදී පවතින තරඟකාරිත්වය හේතුවෙන් ලැබෙන දළ ප්‍රමාණය අවම වීම නිසාත්, අලාභ තත්ත්වයේ පවතින කර්මාන්තශාලාවන්හි අලාභ මට්ටම අවම කර ගැනීමට අවශ්‍ය නිසාත් මේ වනවිට බඳවා ගැනීම් තාවකාලිකව අත්හිටුවා ඇත. කෙසේ වෙතත් කර්මාන්තශාලා වල අත්‍යාවශ්‍ය තනතුරුවල පුරප්පාඩු ඇති වූ විට ඒ සඳහා එම අවස්ථාවන්හිදී බඳවා ගැනීම් කටයුතු සිදු කරනු ඇත.	සමාගමේ අරමුණු ඉටුකරගැනීමට හා කාර්යය සාධනය ඉහළනංවා ගැනීමට අත්‍යවශ්‍ය තනතුරු සඳහා නිලධාරීන් බඳවා ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය .